

»... Ponosna radost, ki zaliva srce ...« (Oton Župančič)

Ljubljana pozdravlja
osvoboditelje
(1945)

Prihod brigade po Dolenjski cesti
(SI AS 1086/25)

Prihod slovenske narodne vlade v Ljubljano
(SI AS 1086/25)

Oton Župančič na balkonu Univerze
(SI AS 1086/25)

Navdušena množica pozdravlja osvoboditelje na Kongresnem trgu
(SI AS 1086/25)

Zadnja številka časopisa *Jutro* je izšla 9. maja 1945 z naslovom uvodnika *Ljubljana pozdravlja osvoboditelje*, to pa je tudi naslov, ki ga je dobil dokumentarno-propagandni film, ki je nastal ob koncu druge svetovne vojne v Ljubljani.

Kulturni molk je bil oblika upora proti okupatorju in ga časovno zamejujeta koncert Akademskega pevskega zbora 12. decembra 1941 in na drugi strani konec vojne. Tudi zato skoraj nimamo partizanskega filmskega gradiva iz tega časa. Posneto je bilo le malo in še to je delno izgubljeno. Konec vojne je pomenil, da je po zmagi čas tudi za kulturo. In seveda za film.

Filmski snemalci Emona filma, Rudi Omota, Janko Balantič in najbrž tudi Marijan Foerster, so bili s kamerami zbrani na Tržaški cesti na viškem bloku, kjer so pričakovali prihod osvobodilne vojske in slovenske narodne vlade, ki je bila nekaj dni pred tem konstituirana v Ajdovščini. Ljubljano, samozavest partizanov in navdušenje nad koncem vojne so tisti dan posneli različni snemalci.

11. maja 1945 je bilo ustanovljeno Državno filmsko podjetje, direkcija za Slovenijo, ki je prevzelo posneti material, Marijan Foerster pa ga je zmontiral v prikaz veselja ob koncu vojne in zmagoslavnega ponosa. Prvič je bil prikazan v času 1. kongresa Osvobodilne fronte v Ljubljani med 15. in 17. julijem 1945 na platnu, nameščenem na Kinu Matica (zdaj Slovenska filharmonija).

Znano je, da so bili nekateri deli filma rekonstruirani dan ali dva po 9. maju, ker prihoda partizanske vojske po Dolenjski cesti nihče ni posnel, zato je brigada, na prošnjo propagandista pri glavnem štabu Franceta Kosmača, naslednji dan ponovno korakala od Rudnika proti centru Ljubljane in prepevala *Čez gore, polja ...*

V Zbirki filmov so ohranjeni tudi posnetki drugih avtorjev (Ivana Zalaznika, Francija Bara, Janka Pogačnika), ki so prav tako posneli prihod partizanov v Ljubljano.